

Czesław Krakowiak, *Sakrament bierzmowania w praktyce pastoralnej Kościoła w Polsce*, Wydawnictwo Diecezjalne, Sandomierz 2005, ss. 119, ISBN 83-7300-557-9.

Trudne zadanie, jakim jest przygotowanie kandydatów do bierzmowania, należy do całego ludu Bożego, ale głównie do duszpasterzy, którzy mają się troszczyć o to, aby wszyscy ochrzczeni „zostali starannie przygotowani do bierzmowania”³. W tym procesie chrześcijańskiej formacji kandydatów wspomagają ich katecheci i katechetki oraz cała wspólnota parafialna. Organizacja i przebieg tego procesu powinny opierać się na nauczaniu Kościoła powszechnego i Kościoła w Polsce. W zamierzeniu autora, opracowanie *Sakrament bierzmowania w praktyce pastoralnej Kościoła w Polsce*, ma stanowić konkretną pomoc dla wszystkich zaangażowanych w przygotowanie kandydatów do bierzmowania. Ponadto porusza ono aktualne i najważniejsze problemy związane z udzielaniem omawianego sakramentu młodzieży gimnazjalnej (por. s. 10). Czesław Krakowiak, prezbiter diecezji lubelskiej, profesor liturgiki KUL, od lat zajmuje się sakramentami inicjacji chrześcijańskiej, dlatego też niniejsza książka stanowi logiczną kontynuację jego wcześniejszych opracowań⁴.

Książka składa się z czterech rozdziałów oraz czterech aneksów. W rozdziale pierwszym autor omawia w kontekście historycznym wymogi stawiane osobie przyjmującej sakrament, jego szafarzowi oraz świadkowi. Odwołanie do tradycji i praktyki Kościoła ma pomóc we właściwym zrozumieniu, przygotowaniu i przeżyciu tego sakramentu. W rozdziale drugim znajdziemy informacje dotyczące miejsca i czasu celebracji sakramentu oraz sposobów przygotowania do bierzmowania. Najobszerniejszy, trzeci rozdział mówi o przygotowaniu do sakramentu bierzmowania. Najpierw autor omawia organizację przygotowania do bierzmowania w kontekście wskazań Kościoła powszechnego oraz zaleceń Kościoła w Polsce. Opiera się przy tym głównie na takich dokumentach jak: *Obrzędy bierzmowania*, *Kodeks Prawa Kanonicznego*, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, *Dyrektorium Ogólne o Katechizacji*, *Instrukcja Konferencji Biskupów z 1975 roku*, *II Polski Synod Plenarny*, *Dyrektorium Katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*. Następnie pokazuje, iż w przygotowaniu do bierzmowania można wykorzystać pewne elementy związane z procesem religijnej formacji katechumenów, stosowanej w *Obrzędach chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych*. Kolejne punkty trzeciego rozdziału mówią o przygotowaniu dalszym, czyli o katechumenacie pochrzcielnym, a także o sposobie prowadzenia katechezy nt. bierzmowania w świetle liturgii i teologii. Następnie autor przechodzi do przygotowania bliższego, obejmującego katechezę i celebracje liturgiczne w parafii oraz do przygotowania bezpośredniego, czyli pełnego „wiary, miłości i tęsknoty oczekiwania na dar Ducha Świętego, którego Uwielbiony

³ *Obrzędy bierzmowania*, Katowice 1975, nr 3.

⁴ Zob. m.in. *Katechumenat chrzcielny dorosłych w Kościele posoborowym*, Lublin 2003.

Chrystus razem z Ojcem ześle na ochrzczonych w czasie liturgii tego sakramentu” (s. 64). Zwraca tutaj uwagę na dzień skupienia dla kandydatów, świadków i rodziców, a także na praktykowaną w wielu diecezjach nowennę do Ducha Świętego oraz sugeruje strukturę jej celebracji. Osobną uwagę autor poświęca dorosłym, którzy najczęściej przygotowują się do bierzmowania przed zawarciem sakramentu małżeństwa. Podaje również program rocznego przygotowania do bierzmowania w diecezji lubelskiej. Dostrzegając trudny problem formacji po bierzmowaniu, sugeruje, w jaki sposób można wykorzystać celebacje roku liturgicznego, a także grupy nieformalne dla dalszej formacji nowobierzmowanych. Czwarty rozdział zawiera informacje na temat liturgii bierzmowania w czasie Mszy św., poza Mszą św. oraz w pozostałych sytuacjach, jak np. bierzmowanie udzielane przez wielu szafarzy, w niebezpieczeństwie śmierci, czy w Wigilię Paschalną. Dostrzegając pewne nieprawidłowości, autor zwraca uwagę, iż nie ma uzasadnienia dość częsta praktyka, że wszyscy obecni na liturgii prezbiterzy wkładają ręce na kandydatów do bierzmowania w czasie modlitwy o Ducha Świętego. Nad osobą bierzmowaną „ręce wyciągają jedynie prezbiterzy, którzy towarzyszą biskupowi w udzielaniu bierzmowania, a nie wszyscy prezbiterzy obecni w czasie celebracji” (s. 90).

Godne uwagi jest również zamieszczenie w aneksie następujących dodatków: deklaracji kandydata o przystąpieniu do grupy formacyjnej w parafii przed przystąpieniem do bierzmowania; obrzędu włączenia kandydatów do grupy formacyjnej przygotowującej do sakramentu bierzmowania we wspólnocie parafialnej; formularza prośby do biskupa o udzielenie sakramentu bierzmowania, obrzędu przyjęcia prośby o udzielenie sakramentu bierzmowania. Zamieszczona na końcu bibliografia w języku polskim stanowi praktyczną pomoc dla chcących pogłębić omawiane zagadnienia.

Ks. Bogdan Biela

OMÓWIENIA DOKUMENTÓW KOŚCIOŁA

Kardynał Francis Arinze (prefekt Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów), List do inicjatorów Drogi Neokatechumenalnej nt. celebracji Eucharystii.

Po zatwierdzeniu przez Komisję złożoną z przedstawicieli czterech Kongregacji (Nauki Wiary, ds. Duchowieństwa ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Wychowania Katolickiego) oraz Rady ds. Świeckich metody i Statutu, członkowie Drogi Neokatechumenalnej otrzymali 1 grudnia 2005 roku dokument dotyczący